



การพัฒนาอาจารย์และนักศึกษาครู โดยบูรณาการแนวคิด
จิตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

The Lecturers and Student Teachers Development with the Integration
of Contemplative Education, Coaching and Research-Based Learning,
Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

ARTICLE INFO

Article history:

Received 8 October 2021

Revised 6 July 2022

Accepted 11 July 2022

Available Online 22 August 2022

อัจฉริยา พรหมท้าว¹, ณัฐรัชย์ จันทชุม²,
ยุทธพงศ์ ทิพย์ชาติ³ และ สุรศักดิ์ หาญธีระพิทักษ์⁴
Atchariya Promtow¹, Nattachai Juntachum²
Yuthapong Tipchat³, and Surasak Hanteerapitak⁴

ABSTRACT

The purposes of this study were as follows: 1) to develop learning management competency of the lecturers of faculty of education, Rajabhat Maha Sarakham University with the integration of CCR and 2) to develop students' competencies through the integration of CCR. The target groups included 1) 5 lectures of the music education program, 2) 27 senior student teachers and 3) 35 sophomore student teachers in the 1st semester of the academic year 2020 at Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University. The research instruments were the lecture competency assessment form and the student teacher competency assessment form. The data analysis statistics were percentage, mean and standard deviation.

The findings of this investigation revealed that 1) the lecturers' competencies have been improved up-to 17.80 percent, 2) the sophomore student teachers' competencies have been improved up to 20.37 percent and the senior student teachers' competencies have been improved up to 20.76 percent.

KEYWORDS: LEANING COMPETENCY / CONTEMPLATIVE EDUCATION / COACHING / RESEARCH-BASED LEANING

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Lecturer, Research and Evaluation, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Assistant Professor, Research and Curriculum Development, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Assistant Professor, Mathematics Education Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Lecturer, Music Education, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

Corresponding author ; E-mail address : -

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน และ 2) เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครู โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 5 คน และ 2) นักศึกษาครู สาขาวิชาดนตรีศึกษา ชั้นปีที่ 5 (หลักสูตร 5 ปี) จำนวน 27 คน และ ชั้นปีที่ 2 (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินสมรรถนะอาจารย์และแบบประเมินสมรรถนะนักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า 1) อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.80 และ 2) นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.37 และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 5 มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.76

คำสำคัญ: สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ / จิตตปัญญาศึกษา / การโค้ช / การวิจัยเป็นฐาน

บทนำ

พันธกิจสำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง คือ การผลิตและพัฒนาครู ซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ในหมวด 1 มาตรา 7 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) สอดคล้องกับพันธกิจหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม คือ มุ่งเน้นเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ มาตรฐาน ที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง และเป็นภารกิจหลักของคณะ ครุศาสตร์ในการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาครู (แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ฉบับทบทวน พ.ศ. 2561) และในการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ประสบปัญหา เรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้นการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นทางเลือกหนึ่ง ที่มีศักยภาพที่จะตอบโจทย์ปัญหาของครูและนักเรียนที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น เชื้อต่อ การพัฒนาสมรรถนะ และจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต การทำงาน การเรียนรู้ และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาเด็กที่มีความพร้อม แตกต่างกันได้ได้รับการพัฒนาเป็นลำดับขั้น รวมทั้งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความต้องการใหม่ ๆ ของสังคมและโลก ในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ เพื่อขับเคลื่อนประเทศ การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นสมรรถนะจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) และสมรรถนะการปฏิบัติงาน (Practical Competency) ที่สถานประกอบการ และองค์กรวิชาชีพ เป็นผู้กำหนดการจัดการศึกษาที่เน้นสมรรถนะ (Competency-based education) โดยกำหนดความสามารถของผู้เรียนเป็นเป้าประสงค์สำคัญ ควรต้องเน้นวิธีการที่จะทำงานได้สำเร็จอยู่เสมอ รวมทั้งกระบวนการที่จะต้องบรรลุตามหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐานนับเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำมาสู่การพัฒนาผู้เรียนในลักษณะประสานเชื่อมโยงกัน เนื่องจากการเรียนรู้จากฐานใจส่งผลต่อร่างกายและสมอง จะช่วยควบคุมความคิดและขยายการรับรู้ การทำให้จิตใจสงบและเสริมสร้างความสนใจ ความเข้าใจ และความสามารถของผู้เรียน เป็นวิธีการเรียนรู้ผ่านความเข้าใจอย่างตระหนักรู้โดยตรงแทนการใช้เหตุผลทางปัญญา



(ศึกษา เรื่องดำ, 2561) ซึ่งแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มุ่งเน้นการเรียนรู้โดยการพัฒนาจิตใจให้เกิดสมาธิ เมื่อจิตตั้งมั่น สงบนิ่ง การฟัง หรือการได้ยินเสียง หรือรับรู้สิ่งที่มาปะทะประสาทสัมผัสได้อย่างลึกซึ้ง และฝังลึกในจิตได้สำนึกอย่างยาวนาน และเมื่อได้ลงมือปฏิบัติโดยการดึงเอาสิ่งที่รับรู้มาประยุกต์ใช้จะนำมาซึ่งการพัฒนาทักษะ ทักษะคิด มุมมอง ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เมื่อมีการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ย่อมเกิดปัญญาในที่สุด เมื่อมีปัญญา ไม่ว่าจะเกิดปัญหาใดในชีวิตนักศึกษาย่อมมองเห็นทางออกของปัญหาได้เสมอ และตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง คุณค่าของการเรียนรู้ ย่อมเกิดขึ้น เมื่อได้รับการโค้ชหรือการแนะนำหรือการหนุนเสริมทางความคิด ให้นักศึกษาได้เข้าใจตัวตนของตัวเองย่อมจะช่วยให้ นักศึกษา หรือผู้เรียน สามารถดึงเอาศักยภาพของตนเองออกมาใช้ได้มากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการปฏิบัติตนเพื่อการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ยิ่งเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ และเมื่อบูรณาการ นำกระบวนการวิจัยหรือ ผลการวิจัยมาเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้หรือนำเอากระบวนการวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ร่วมด้วยแล้วนั้น ผู้เรียนก็จะเกิดทักษะ ประสบการณ์อันนำไปสู่การเรียนรู้และสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ (เสวภา วิชาดี, 2554) การจัดการเรียนการสอนผนวกรวมกับการพัฒนาจิตใจ การโค้ช และการใช้กระบวนการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขปัญหา นำมาซึ่งการเสริมสร้างให้นักศึกษาได้เรียนรู้ การแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ส่วนหนึ่งเข้าใจเหตุแห่งปัญหา ตระหนักถึงค้นหาแนวทางการแก้ปัญหา คัดเลือกวิธีการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และค้นพบองค์ความรู้จากการแก้ปัญหาในการเรียน การปฏิบัติงาน ที่สถานประกอบการ และองค์กรวิชาชีพเป็นผู้กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการที่จะพัฒนานักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ให้มีคุณภาพอิงสมรรถนะ โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน เพื่อให้นักศึกษา ครูของครู ครูพี่เลี้ยงมีสมรรถนะ และสามารถบูรณาการแนวคิดดังกล่าวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการครูในยุคปัจจุบัน ที่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความต้องการใหม่ ๆ ของสังคมและโลกได้

วัตถุประสงค์

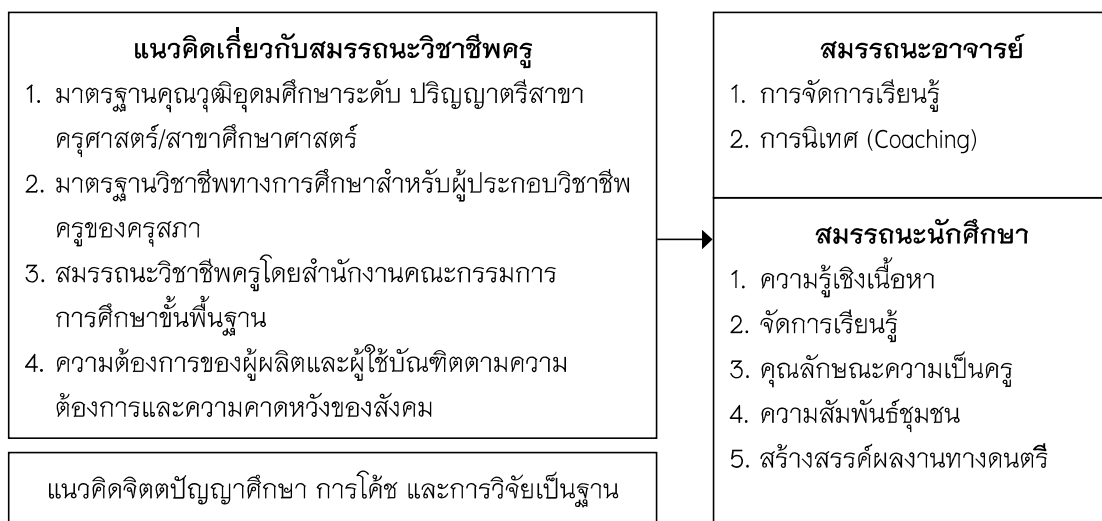
1. เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครู โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

ประกอบด้วย 1) อาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 5 คน และ 2) นักศึกษาครู สาขาวิชาดนตรีศึกษา ชั้นปีที่ 5 (หลักสูตร 5 ปี) จำนวน 27 คน และชั้นปีที่ 2 (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 30 คน

กรอบแนวคิด



ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการเพื่อกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะ และการพัฒนาสมรรถนะ ในระยะนี้ มีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์/สาขาศึกษาศาสตร์ 2) มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูของคุรุสภา 3) สมรรถนะวิชาชีพครูโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ความต้องการของผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิต ตามความต้องการและความคาดหวังของสังคม

2. สอนหนักกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย 1) คณบดีคณะครุศาสตร์ 2) รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา บริการวิชาการ และวิจัย 3) ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 4) ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา 5) ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบริการวิชาการ 6) ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการทั่วไป และ 7) ประธานสาขาวิชาดนตรีศึกษา เพื่อกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะอาจารย์และนักศึกษาครู สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. สังเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะ และการพัฒนาสมรรถนะอาจารย์ สมรรถนะนักศึกษาครู สาขาวิชาดนตรีศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนาสมรรถนะอาจารย์และสมรรถนะนักศึกษาครู ในระยะนี้ มีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

4. ดำเนินการพัฒนาอาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา เกี่ยวกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัย เป็นฐาน

5. ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะการนิเทศของอาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยบูรณาการแนวคิด ฯ

6. อาจารย์ดำเนินการจัดทำ มคอ. 3 เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้อิงสมรรถนะ โดยบูรณาการแนวคิด ฯ ในรายวิชาหลักการสอนดนตรีศึกษา ของนักศึกษาครุศาสตร์ หลักสูตร 4 ปี และจัดทำ



มคอ. 4 ในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาครุศาสตร์ หลักสูตร 5 ปี

7. ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะ เกี่ยวกับแนวคิด ฯ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ การทำแผนการจัดการเรียนรู้อิงสมรรถนะ โดยบูรณาการแนวคิด ฯ

ระยะที่ 3 ประเมินสมรรถนะอาจารย์และสมรรถนะนักศึกษา

8. อาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา และคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยร่วมกันวางแผน ติดตาม และประเมินสมรรถนะนักศึกษา โดยกำหนดให้อาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา รับบทบาทเป็นอาจารย์ผู้สอน และประเมินสมรรถนะนักศึกษา หลักสูตร 4 ปี ในรายวิชาหลักการสอนดนตรีศึกษา และเป็นอาจารย์นิเทศก์เอกประเมินสมรรถนะนักศึกษา หลักสูตร 5 ปี ในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) สมรรถนะความรู้เชิงเนื้อหา 2) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 3) คุณลักษณะความเป็นครู 4) ความสัมพันธ์ชุมชน และ 5) สร้างสรรค์ผลงาน ทางดนตรี

9. ติดตามและประเมินสมรรถนะอาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา ทั้ง 2 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ และ 2) การนิเทศ (Coaching) โดยประธานสาขาวิชาดนตรีศึกษาเป็นผู้ประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สมรรถนะอาจารย์และสมรรถนะนักศึกษาคู สาขาวิชาดนตรี โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้และการนิเทศ (Coaching) โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐานของอาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถนะอาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน

สมรรถนะอาจารย์	รอบประเมิน (ครั้งที่)				ความก้าวหน้า
	$\bar{X}_1$	S.D. ₁	$\bar{X}_2$	S.D. ₂	
1) การจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการแนวคิด CCR	67.60	0.79	81.80	1.37	14.20
2) การนิเทศ (Coaching)	61.00	1.44	82.40	1.52	21.40
รวม	64.30	1.67	82.10	0.42	17.80

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และสมรรถนะการนิเทศของอาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน โดยรวม พบว่า อาจารย์ มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.80 และเมื่อพิจารณารายสมรรถนะ พบว่า 1) อาจารย์มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.20 และ 2) อาจารย์มีสมรรถนะการนิเทศ (Coaching) เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.40

2. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะนักศึกษาคู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี และ 5 ปี โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถนะของนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี

สมรรถนะนักศึกษา	รอบประเมิน (ครั้งที่)				ความก้าวหน้า
	$\bar{X}_1$	S.D. ₁	$\bar{X}_2$	S.D. ₂	
1) ความรู้ในเนื้อหา	57.17	2.46	77.58	0.73	20.41
2) การจัดการเรียนรู้	60.64	1.52	81.06	3.82	20.42
3) คุณลักษณะความเป็นครู	67.25	3.72	87.38	1.61	20.13
4) ความสัมพันธ์ชุมชน	58.70	2.87	82.64	2.38	23.94
5) การสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี	65.41	0.57	82.33	4.20	16.92
รวม	61.83	4.33	82.20	3.52	20.37

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี ที่เรียนในรายวิชา หลักการสอนดนตรีศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.37 และเมื่อพิจารณารายสมรรถนะ พบว่า 1) ด้านความรู้ในเนื้อหา นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.41 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.42 3) ด้านคุณลักษณะความเป็นครู นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 20.13 4) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 23.94 และ 5) ด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 16.92

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถนะของนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี

สมรรถนะนักศึกษา	รอบประเมิน (ครั้งที่)				ความก้าวหน้า
	$\bar{X}_1$	S.D. ₁	$\bar{X}_2$	S.D. ₂	
1) ความรู้ในเนื้อหา	64.41	3.60	82.05	1.54	17.64
2) การจัดการเรียนรู้	53.28	1.48	85.29	2.29	32.01
3) คุณลักษณะความเป็นครู	67.62	2.39	88.60	3.37	20.98
4) ความสัมพันธ์ชุมชน	62.18	1.61	83.43	5.22	21.25
5) การสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี	68.77	1.80	80.68	0.52	11.91
รวม	63.25	6.15	84.01	3.08	20.76

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี ที่เรียนในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.76 และเมื่อพิจารณารายสมรรถนะ พบว่า 1) ด้านความรู้ในเนื้อหา นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.64 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 32.01 3) ด้านคุณลักษณะความเป็นครู นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 20.98 4) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 21.25 และ 5) ด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี นักศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 11.91

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินสมรรถนะของอาจารย์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน โดยรวม พบว่า อาจารย์มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.80 และเมื่อพิจารณารายสมรรถนะ พบว่า 1) อาจารย์มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.20 และ 2) อาจารย์



มีสมรรถนะการนิเทศ (Coaching) เพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.40

2. ผลการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี ที่เรียนในรายวิชา หลักการสอนดนตรีศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.37 และเมื่อพิจารณารายสมรรถนะพบว่า 1) ด้านความรู้ ในเนื้อหา นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.41 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.42 3) ด้านคุณลักษณะความเป็นครู นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 20.13 4) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 23.94 และ 5) ด้านการสร้างสรีรค์ผลงานทางดนตรี นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 16.92 และพบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี ที่เรียนในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.76 และเมื่อพิจารณารายสมรรถนะพบว่า 1) ด้านความรู้ ในเนื้อหา นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.64 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 32.01 3) ด้านคุณลักษณะความเป็นครู นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 20.98 4) ด้านความสัมพันธ์ชุมชน นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 21.25 และ 5) ด้าน การสร้างสรีรค์ผลงานทางดนตรี นักศึกษามีสมรรถนะเพิ่มขึ้น 11.91

อภิปรายผล

1. คณาจารย์มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.20 และมีสมรรถนะการนิเทศ (Coaching) เพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.40 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก คณาจารย์กลุ่มเป้าหมาย ได้รับความรู้และมีความเข้าใจแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน จากการได้รับการพัฒนาโดยมีวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ทำให้ความรู้ร่วมออกแบบและจัดทำ มคอ. 3 และ มคอ. 4 จึงเห็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบอิงสมรรถนะ โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐานได้อย่างชัดเจน และสามารถบูรณาการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ได้เป็นอย่างดี และอาจสืบเนื่องจาก แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่นำมาใช้นั้น เรียกว่าเป็น “การเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ” และเป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งเกิดจากสภาวะของจิตที่ โปร่งสบาย ผ่อนคลาย แล้วจิตวิเคราะห์เข้าภายในตน ทำให้เกิดความรู้ภายในตนเองซึ่งเป็นความรู้ ผั่งลึกจากประสบการณ์ตรง (ชลลดา ทองทวี และคณะ, 2551) ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และสอดคล้องกับทฤษฎีแม็กซ์ เวเบอร์ โดยมีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน คือ หลักของความสามารถ ซึ่งเห็นว่าเป็นหลักการสำคัญในการจัดบุคคล จัดสรรงานให้ตรงตามความสามารถของบุคคลดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ วิทยากรให้ความรู้ เกี่ยวกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐานที่มีความรู้ ความสามารถในการเชิงทฤษฎีและการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ จัดทำ มคอ. 3 และ มคอ. 4 ซึ่งทำให้อาจารย์กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่ดีที่นำไปสู่การมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศที่เพิ่มขึ้นได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพพร โลมารักษ์ และ บัญชา นวนสาย (2561) ที่พบว่า ครูประจำการสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่บูรณาการแนวคิดโครงงานฐานวิจัย จิตตปัญญาศึกษา และระบบพี่เลี้ยง ในการตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการสอน การแนะนำและการโค้ช ทำให้สามารถบูรณาการเทคนิคการสอนและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย มีทักษะและสมรรถนะด้านการสอน และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้

2. นักศึกษาครูมีสมรรถนะทั้ง 5 เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก มีการดำเนินการพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะโดยมีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการรายวิชา (มคอ. 3 และ มคอ. 4) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ นั่นคือ ใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน ใช้จิตตปัญญาในการพัฒนา ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยใจ อย่างใคร่ครวญ เกิดความตระหนัก

ถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากอคติเกิดความรักความเมตตา อ่อนน้อมต่อธรรมชาติมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม การนิเทศ ติดตามใช้ การโค้ช ในการแนะนำ ให้การช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาหลักต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาสามารถค้นหาศักยภาพ ในตัวเอง แก้ปัญหาในการเรียนการสอนได้ และใช้การวิจัยเป็นฐาน ซึ่งเป็นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนทำการวิจัยเองได้ ให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา รู้จักคิดวิเคราะห์ ตลอดจนทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิดของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและค้นพบข้อความรู้ด้วย ตนเองโดยตรง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2557) สอดแทรกการบูรณาการแนวคิดผ่านกิจกรรมในรายวิชา ปลุกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน วิธีการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสืออ้างอิงที่นักศึกษาจะสามารถค้นคว้าได้ ซึ่งทั้ง 3 แนวคิดล้วนเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้นักศึกษา มีสมรรถนะทั้ง 5 ด้านเพิ่มขึ้นได้ สอดคล้องกับ แนวคิดของ เสวกา วิชาดี (2554) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนผนวก รวมกับการพัฒนาจิตใจ การโค้ช และการใช้กระบวนการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขปัญหา นำมาซึ่งการเสริมสร้างให้นักศึกษาได้เรียนรู้การแก้ปัญหการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ส่วนหนึ่งเข้าใจเหตุแห่งปัญหา ตระหนักถึงค้นหา แนวทางการแก้ปัญหา คัดเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และค้นพบองค์ความรู้จากการ แก้ไขปัญหาในการเรียน ทำให้การเรียนการสอน การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือได้ว่าผู้สอนมีการจัดการ เรียนการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ มลฤดี เขาวรัตน์ และคณะ (2555) พบว่า อาจารย์ผู้สอน ต้องมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ ทั้งแบบบรรยาย การให้นิสิต นักศึกษามีส่วนร่วม ในการเรียนการสอน ให้นิสิตค้นคว้าเพิ่มเติมและนำเสนอทั้งในรูปแบบงานเดี่ยว และงานกลุ่ม การสอนแบบ Problem Base Learning และการสอนเชิงบูรณาการในความรู้หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ศรีสุวรรณ (2561) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทำให้เป็นผู้มีทักษะมีความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ มีความสามารถในการเชื่อมโยง การเรียนรู้ด้านวิชาการ วิชาชีพ และมิติด้านจิตใจ สามารถใช้ชีวิตอย่างสมดุล และมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศึกษา เรืองดำ (2561) ที่พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้โดย บูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ชและระบบพี่เลี้ยง และการวิจัยเป็นฐานที่มีต่อการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย มี 6 ด้าน ได้แก่ ทักษะที่มีต่อผู้เรียน การเตรียมการ สอนการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน และการวัดและประเมินผล ผลการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ชและระบบ พี่เลี้ยง และการวิจัยเป็นฐานมีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการสอน ของนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย ส่งผลให้นักศึกษามีสมรรถนะที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. นำสารสนเทศที่ได้มาเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาตามสาขาวิชา และสมรรถนะ อาจารย์ ในการจัดการเรียนรู้
2. เป็นแนวทางในการนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐานมาบูรณาการ ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนานักศึกษา
3. นำสารสนเทศที่ได้ไปวางแผนในการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรอิงสมรรถนะ ที่บูรณาการ หรือนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช และการวิจัยเป็นฐาน มาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามเป้าหมาย ที่หลักสูตรกำหนด



ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาเด็กนักเรียนอัจฉริยะของนักศึกษาหลักสูตร 4 ปี และนักศึกษาหลักสูตร 5 ปี และเปรียบเทียบสมรรถนะของนักศึกษาต่างสาขาวิชา เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการพัฒนา หรือสมรรถนะเฉพาะของนักศึกษาแต่ละสาขาที่ควรมุ่งเน้น
2. ควรมีการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนรวมทั้งกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุ และมีสมรรถนะตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด
3. ควรพัฒนาคู่มือประเมินเด็กนักเรียนอัจฉริยะ เพื่อให้เห็นและมองเห็นองค์ประกอบ ตัวชี้วัด เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เหมาะสมสอดคล้องกับสมรรถนะผู้เรียนตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชลลดา ทองทวี และคณะ. (2551). จิตตปัญญาศึกษา: การสำรวจและสังเคราะห์ความรู้จิตตปัญญาศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ: โครงการวิจัยและจัดการความรู้จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัย มหิดล.
- เทพพร โลมารักษ์ และบัญชา นวนสาย. (2561). กระบวนการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาระบบพี่เลี้ยงและการวิจัยเป็นฐาน. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 14(2), 57-73. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RDIBRU/article/view/209802>
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. (2557). หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มลฤดี เชาวรัตน์ และคณะ. (2555). โครงการแนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนิสิต อาจารย์และชุมชน ด้วยกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา: รายงานฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ศึกษา เรืองคำ. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การได้ชและระบบพี่เลี้ยงและการวิจัยเป็นฐานที่มีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและการพัฒนาสมรรถนะการสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ภาษาไทย. วารสารนาครบุตปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 10 ฉบับพิเศษ (มิ.ย.-ก.ย. 2561), 15-25. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/issue/view/9293>
- เสาวภา วิชาติ. (2554). การศึกษาในกระบวนการทัศน์ใหม่: การเรียนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน. Executive Journal. วารสารนักบริหาร. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 31(3), 26-30. https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_11/pdf/aw24.pdf
- เสาวลักษณ์ ศรีสุวรรณ. (2561). การจัดการเรียนรู้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา. (Contemplative Education) เพื่อเข้าถึงความเป็น มนุษย์ของนักสื่อสารมวลชน. การประชุมวิชาการระดับชาติการเรียนรู้เชิงรุก ครั้งที่ 6, Active Learning ตอบโจทย์ Thailand 4.0 อย่างไร. (น.198-204.) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.